

Warszawa, dnia 13 stycznia 2023 r.

Stanowisko Izby Gospodarki Elektronicznej do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapobieganiem kradzieży tożsamości numer z wykazu UD472

Szanowni Państwo,

Minister Cyfryzacji prowadzi prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapobieganiem kradzieży tożsamości, zwanego dalej „**Projektem**”. Projektowana regulacja ma na celu wzmożenie ochrony przed nadużyciami wynikającymi z kradzieży danych jednoznacznie identyfikujących osobę fizyczną. Celem projektodawcy jest w szczególności ograniczenie skali zjawiska zaciągania na skradzione dane określonego rodzaju zobowiązań finansowych i majątkowych. Jednocześnie jednak, istnieje obawa, że proponowane regulacje będą szczególnie dotkliwe dla polskiego sektora e-commerce, który dynamicznie się rozwija. Z tego względu Izba Gospodarki Elektronicznej, zwana dalej „**e-Izbą**”, przedstawia niniejsze stanowisko dotyczące Projektu.

I. Rekomendacja e-Izby:

E-Izba rekomenduje wyłączenie z zakresu Projektu umów pożyczek oraz umów kredytowych zawieranych na odległość w przypadku, gdy kwota kredytu jest przekazywana przez kredytodawcę bezpośrednio do sprzedawcy.

II. Uzasadnienie:

Projektowane przepisy mogą mieć szczególnie negatywny wpływ na podmioty udzielające finansowania w ramach ustawy o kredycie konsumenckim (u.k.k.) na niewielkie kwoty, na zakup on-line określonych towarów. E-Izba wyraża obawę, że przedstawione rozwiązania mogą doprowadzić do wypchnięcia z rynku tego typu produktów, a w konsekwencji do zachwiania konkurencji - co będzie niekorzystne dla konsumentów, lub też doprowadzić do wyjścia podmiotów świadczących

tego typu usługi spod reżimu u.k.k, co z kolei będzie niekorzystne dla systemu finansowego.

E-Izba stoi na stanowisku, że wdrażanie przepisów mających za cel ochronę konsumentów, nie może jednocześnie odbywać się kosztem dostępu do cieszących się zaufaniem usług cyfrowych, co w rezultacie ogranicza konkurencję, swobodę wyboru konsumentów i innowacyjność polskiej gospodarki cyfrowej.

Warto w tym miejscu wskazać, że rynek e-commerce jest kluczowym elementem gospodarki cyfrowej stanowiąc 13% sprzedaży detalicznej w Polsce w 2021 roku. Szacuje się, że do 2027 roku wzrośnie o ponad 100%, czyli o 94 mld PLN, z 92 mld PLN w 2021 do 187 mld PLN w 2027¹. Krytycznym czynnikiem dla rozwoju rynku jest płynność mechanizmów finansowania transakcji. Należy wspierać inicjatywy pozwalające na podążanie ścieżką najbardziej rozwiniętych krajów w zakresie gospodarki cyfrowej - dla przykładu w Korei Południowej udział sprzedaży on-line stanowi 37%, a w ciągu kolejnych 5 lat oczekuje się, że sięgnie 45% rynku handlu detalicznego².

Co istotne, decyzje podjęte przez przedsiębiorców o przeniesieniu działalności do środowiska on-line w okresie COVID, skutkowały znacznymi inwestycjami przedsiębiorców, którzy zakładali istotną dynamikę rozwoju segmentu e-commerce. Regulacje hamujące dynamikę rozwoju branży on-line będą miały materialny wpływ na działalność wielu przedsiębiorców, którzy przenieśli się do gospodarki cyfrowej, często zamykając sklepy stacjonarne.

Znaczący rozwój sektora e-commerce był m.in. możliwy dzięki coraz większej ofercie programów finansowych, umożliwiających konsumentom uzyskanie bezpiecznego finansowania zakupu towarów on-line. Jedną z takich metod jest właśnie usługa "kup teraz, zapłać później" (skrótowo "BNPL"), dzięki której konsumenci mogą szybko otrzymać zamówiony towar, a co więcej sprawdzić, czy przypadnie im do gustu, i zapłacić w umówionym czasie. Jest to niezwykle wygodne rozwiązanie podczas zakupów internetowych, a konsumenci coraz chętniej z niego korzystają. Z raportu "European Retail Banking Radar" przygotowanego przez firmę konsultingową A.T. Kearney wynika, że 62 proc. respondentów z Polski w 2021 r. używało tej formy płatności. Warto też dodać, że jest to najlepszy wynik w Europie.

¹ <https://www.strategyand.pwc.com/pl/pl/publikacje/2022/perspektywy-rozwoju-rynku-e-commerce-w-polsce-2018-2027.html>

² <https://www.morganstanley.com/ideas/global-ecommerce-growth-forecast-2022>

Na uwagę zasługuje również fakt, że finansowanie zakupów dokonywanych on-line niesie za sobą nieporównywalnie mniej przestrzeni dla przestępców posługujących się skradzionymi tożsamościami, niż branża finansowa dostarczająca np. kredyty gotówkowe on-line. Dzieje się tak m.in. dlatego, że uzysk z pojedynczego przestępstwa przy zakupach towarów on-line jest znacząco niższy niż przy transakcjach gotówkowych - wynika to z trudniejszej ścieżki pozyskania towaru i lepszej wykrywalności. Ponadto, proces dostawy towaru daje dodatkowy czas na identyfikację i reakcję w przypadku podejrzenia oszustwa. Dlatego też, finansowanie zakupów on-line, jako usługa o niższym poziomie ryzyka i większym zaufaniu, nie powinna ponosić konsekwencji ryzyk mogących materializować się w procesach udzielania kredytów gotówkowych.

W związku z tym wprowadzenie zastrzeżenia PESEL, mającego zastosowanie do wszystkich umów o kredyt, znacząco utrudni, a nawet może uniemożliwić codzienne zakupy milionom klientów, korzystających z finansowania "kup teraz, zapłać później", podczas zakupów dokonywanych on-line. Zastrzeżenie przez konsumenta swojego numeru PESEL, choćby za pośrednictwem aplikacji mObywatel, uniemożliwi bowiem użycie tego sposobu płatności. Kredytodawca przy każdym zakupie będzie musiał potwierdzić, czy dany numer nie jest zastrzeżony. Spowoduje to konieczność cofnięcia ścieżki zakupowej konsumenta do aplikacji mObywatel oraz dodatkowe oczekiwanie przez konsumenta na zdjęcie blokady. Z perspektywy przeciętnego klienta oraz dynamiki funkcjonowania handlu elektronicznego, czekanie do dnia następnego na możliwość zawarcia transakcji na niewielką kwotę (z uwagi na konieczność cofnięcia zastrzeżenia), jest w praktyce nieakceptowane. Jako że usługa BNPL służy konsumentom głównie do opłacania towarów o niskiej wartości, wielu z nich porzuci koszyk i zrezygnuje z zakupu.

Mając na uwadze powyższe argumenty, e-Izba rekomenduje rozważenie wprowadzenia do Projektu rozwiązania, które wyłączałyby z jej zakresu umowy pożyczki oraz umowy kredytowe zawierane na odległość w przypadku, gdy kwota udzielonego finansowania jest przekazywana przez kredytodawcę bezpośrednio do sprzedawcy, z pominięciem konsumenta.

Wspomniana zmiana legislacyjna mogłaby polegać na dodaniu do projektowanego art. 9 ustawy o kredycie konsumenckim ust. 7 o treści:

"Obowiązku dotyczącego weryfikacji w rejestrze PESEL wskazanego w ust. 1 oraz przepisu ust. 4, nie stosuje się w przypadku zawierania umowy o kredyt na odległość, gdy środki z kredytu wypłacane są przez kredytodawcę na rzecz podmiotu trzeciego, z którym kredytobiorcę wiąże inna umowa lub relacja gospodarcza, a środki z udzielonego kredytu służą regulacji zobowiązań kredytobiorcy z tytułu tej umowy lub regulacji gospodarczej."

Zaproponowane wyłączenie z jednej strony zapewni możliwość dalszego rozwoju handlu elektronicznego, a w szczególności instytucji udzielających finansowania w ramach ustawy o kredycie konsumenckim na niewielkie kwoty na zakup na odległość określonych towarów, zaś z drugiej będzie w odpowiednim stopniu zabezpieczało interesy wszystkich stron procesu finansowania zakupów na odległość towarów na niskie kwoty.

Niezależnie od podniesionych wyżej argumentów wskazujemy, że wątpliwości budzi również treść projektowanego art. 23d ust. 4 ustawy o ewidencji ludności, który stanowi, że *“Datą zastrzeżenia jest dzień dokonania zgłoszenia zastrzeżenia.”*

Zaproponowane rozwiązanie ustawowe nie przystaje do charakteru gospodarki cyfrowej. E-Izba uważa, że utworzony na bazie art. 23a ust. 1 Projektu rejestr zastrzeżeń powinien być wyposażony w funkcjonalność pozwalającą na określenie dokładnej chwili dokonania zastrzeżenia, uwzględniającej nie tylko dzień, ale również co najmniej godzinę, minutę i sekundę.

Data zastrzeżenia powinna zostać określona jako chwila dokonania zgłoszenia zastrzeżenia, uwzględniająca rzeczywisty czas dokonania zgłoszenia z dokładnością co najmniej do sekundy. W takim przypadku będzie istniała możliwość łatwego wykazania, że w chwili dokonywania czynności z klientem (np. zawierania umowy), jego PESEL nie był zastrzeżony. Jeśli datą dokonania zastrzeżenia będzie wyłącznie dzień, to będzie stanowiło to znaczne utrudnienie dla rozwoju gospodarki cyfrowej, działającej on-line, w czasie rzeczywistym.

Nasze wątpliwości budzi również treść art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności oraz art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim.

Stosownie do proponowanej treścią art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności *“Datą cofnięcia zastrzeżenia jest dzień następujący po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia”*. Zdaniem e-Izby określenie skuteczności cofnięcia zastrzeżenia na dzień następujący po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia znacząco utrudni codzienne zakupy milionom klientów, korzystających z finansowania *“kup teraz, zapłać później”*, podczas zakupów dokonywanych on-line.

W tym kontekście warto również przywołać proponowaną treść art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim *“Informacja o zastrzeżeniu numeru PESEL udostępniana jest niezwłocznie w dniu jego dokonania jednakże niedopuszczalność dochodzenia roszczeń oraz zbycia wierzytelności, o których mowa w ust. 2a, znajduje zastosowanie do umów zawartych od dnia następującego po dniu dokonania zastrzeżenia numeru PESEL pod warunkiem, że zastrzeżenie to nie zostało cofnięte.”*

Pozostawienie aktualnego brzmienia art. 23d ust. 5 ustawy o ewidencji ludności oraz art. 9 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim, doprowadzi w

istocie do znacznego ograniczenia udzielania pożyczek on-line na niskie kwoty. Żaden przedsiębiorca nie będzie bowiem ryzykował udzielenia konsumentowi finansowania na zakup produktów o niskiej wartości w sytuacji, gdy ten tuż przed zawarciem umowy finansowania dokonał co prawda cofnięcia zastrzeżenia zgłoszenia, jednak skuteczność takiego cofnięcia będzie określana na dzień następnny. W takim wypadku, dla prawidłowego zabezpieczenia interesów przedsiębiorcy, będzie on mógł zaoferować klientowi zawarcie umowy finansowania zakupu produktu dopiero w dniu następnym po dniu dokonania cofnięcia zastrzeżenia.

Warto w tym miejscu wskazać, że z perspektywy przeciętnego klienta oraz dynamiki funkcjonowania handlu elektronicznego czekanie do dnia następnego na możliwość zawarcia transakcji na niewielką kwotę, jest w praktyce nieakceptowane.

Dlatego też e-Izba proponuje, aby data cofnięcia zastrzeżenia uwzględniała nie tylko datę dzienną, ale również co najmniej godzinę, minutę i sekundę. Zaś skuteczność cofnięcia była określona właśnie od chwili dokonania cofnięcia zastrzeżenia, nie zaś od dnia następnego. Uważamy, że takie rozwiązanie będzie zapewniało dalszą możliwość dla rozwoju gospodarki cyfrowej, działającej on-line w czasie rzeczywistym, zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo wszystkim stronom procesu finansowania zakupów produktów on-line na niskie kwoty.

Na tym stanowisko zakończone.

Z wyrazami szacunku,

Patrycja Staniszevska
Prezes Zarządu
Izby Gospodarki
Elektronicznej

poświadczenie złożenia podpisów i pieczęci elektronicznych

Certyfikat dla dokumentu o Autenti ID: c004bd2d-88e6-43b8-a271-ceaf9f62003d
utworzonego: 2023-01-13 17:20 (GMT+01:00)

